

Onderwerp Ontwikkelingen jeugdstelsel regionaal
Informierend

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	2	Ons kenmerk	78650-2025
Datum	26-3-2025	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

Bij brief van 17 december 2024 met kenmerk 356174-2024 informeerden wij u over de transformatie van het jeugdstelsel en de stappen die wij lokaal en (boven)regionaal samen met de Groninger gemeenten zetten om jeugdhulp aan kinderen en gezinnen te verbeteren. In deze brief en de Voortgangsnotitie Transformatie Jeugdhulp schetsten wij de ontwikkeling van onder andere het langjarig perspectief Transformatie Jeugdhulp in Groningen, de Hoogspecialistische Jeugdhulp en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

Inmiddels is het rapport van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd verschenen (30 januari 2025). Hierbij informeren wij u, aanvullend op de informatie in de bovengenoemde collegebrief, over twee onderwerpen:

- Onze reflectie op het zwaarwegend advies ‘Groeipijn’ van de deskundigencommissie over de Hervormingsagenda Jeugd en de reactie die de 10 Groninger gemeenten samen met ketenpartners hebben verstuurd naar Tweede Kamerleden;
- Het Langjarig perspectief en de ontwikkeling van de Hoogspecialistische jeugdhulp. Wij organiseren voor raadsleden twee regionale informatiebijeenkomsten over het langjarig perspectief transformatie Jeugdhulp Groningen, de hoogspecialistische jeugdhulp en het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming.

Wij werken gezamenlijk vanuit de visie dat alle kinderen de kans krijgen zich positief te ontwikkelen. Dat zij een goede start maken in het leven, zodat zij zich kansrijk, gezond en veilig ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen. Ouders/opvoeders, gezin en andere betrokkenen zijn hierbij als eerste van belang. Dat doen we door samen in te zetten op de beweging naar meer preventie, en het versterken van het normale leven van kinderen thuis, in de buurt en op school.

Deze visie is de basis van de verschillende programma's waaraan we samen werken in jeugdregio Groningen: gemeenten en ketenpartners. Het biedt ook inzicht waarom het advies 'Groeipijn' van de deskundigencommissie op de Hervormingsagenda Jeugd voor ons waarde heeft.

‘Groeipijn’ – advies Deskundigencommissie op de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd

De onafhankelijke Deskundigencommissie onder leiding van mevrouw Van Ark, die door het kabinet en de VNG ingesteld, heeft afgelopen maanden onderzoek gedaan naar *‘de uitvoering van de maatregelen en de gepleegde inspanningen uit de Hervormingsagenda Jeugd, mede in relatie tot de uitgavenontwikkeling’*.

Eind januari heeft deze commissie met haar rapport ‘Groeipijn’ een zwaarwegend advies uitgebracht¹. In het rapport staat het belang van kinderen en hulp aan gezinnen in kwetsbare situaties voorop, tegen de achtergrond van de transformatiebeweging die nodig is om tot een beter werkend en duurzaam stelsel te komen. Terecht wordt in het rapport gesteld dat het niet alleen maar gaat over het anders organiseren van de zorg, maar ook over een cultuurverandering en dat de oplossingen gezocht moeten in de verbreding en niet alleen in de jeugdzorg zelf.

Vanuit de jeugdhulpregio Groningen hebben wij een reactie op dit advies gegeven, in de vorm van een brief aan de Tweede Kamercommissie VWS (bijlage 1). Kort gezegd voelen wij ons als jeugdregio Groningen gesteund door de adviezen in de beweging die we maken en de stappen die we zetten om deze beweging te realiseren. Zo zetten we in de regio al langere tijd in op: op preventie, verbreden van de blik op jeugdhulp (normaliseren) en hulp zo nabij mogelijk bieden. Dus in de leefwereld van kinderen en gezinnen.

Wij pakken problemen gezamenlijk aan als jeugdregio met de netwerkpartners. Dat gaat zowel over inhoud als over arbeidsmarktproblematiek, gezamenlijke inkoop en contracten. We herkennen duidelijk onze inbreng in het rapport. Deze inbreng hebben we als Groninger gemeenten mondeling en via ons gezamenlijke position paper *‘Naar Kansrijk Thuis, Opgroeien Zonder Zorg(en)’* meegegeven tijdens het bezoek van deskundigencommissie aan onze jeugdregio (bijlage 2).

De commissie constateert dat de Hervormingsagenda tot nu toe te zeer gedomineerd is door het slechte en onrealistische financiële perspectief voor gemeenten. Wij zijn dan ook blij met de erkenning dat gemeenten onvoldoende middelen hebben ontvangen om hulp te bieden aan gezinnen en kwetsbare kinderen en dat er een nieuw financieel kader nodig is. Het oordeel dat wij als gemeenten 50% van de tekorten in 2023 en 2024 zelf moeten dragen, valt ons behoorlijk zwaar. De commissie adviseert ook om de geplande extra bezuinigingen vanaf 2026 niet door te zetten totdat er een realistische en valide onderbouwing is. Ook wordt er een adequate meerjarige indexatie voor gemeenten voorgesteld, die uit gaat van een andere indexatie en die recht doet aan de volumegroei van het jeugdhulpstelsel. Dit moet vervolgens worden verwerkt in de voorjaarsnota van de Rijksbegroting. In onze brief aan de Tweede Kamercommissie VWS roepen we hiertoe op.

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2025/01/30/advies-deskundigencommissie-hervormingsagenda-jeugd>

Regionale stappen

De Deskundigencommissie stelt dat ook nadrukkelijk dat de samenwerking van alle partners binnen de HVA niet meer vrijblijvend kan zijn. Zowel geldt zowel lokaal als ook regionaal. Alle 10 gemeenten in onze jeugdregio en de ketenpartners voelen deze verantwoordelijkheid. Zij voelen de urgentie om aan de slag te gaan met de adviezen van de deskundigencommissie om grote en concrete stappen te maken in de transformatie en de hardnekkige knelpunten proberen op te lossen. We doen dit als robuuste regio regionaal met de ketenpartners op allerlei manieren. De grote programma's waaraan we werken zijn:

- De hulp voor de meest kwetsbare kinderen en gezinnen, de zogenoemde hoog-specialistische jeugdhulp (HSJ) regionaal opnieuw vorm te geven. Dit jaar starten we met het contracteren van een netwerksamenwerking HSJ en een gefaseerde nieuwe organisatie van deze hulp.
- Vanuit de programma's Hervormingsagenda Jeugd en Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming zetten we stappen om de lokale toegang en lokale teams te versterken en basis jeugdhulp toe te voegen.
- We vertalen de landelijke visie van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming regionaal naar een nieuwe werkwijze en werken hiermee in lokale proeftuinen in gemeente Westerwolde, Westerkwartier en Groningen (Vinkhuizen).
- We werken met Drenthe en Friesland aan de afbouw van gesloten jeugdhulp en ontwikkelen kleinschalige en zo thuis mogelijke alternatieven.

Langjarig perspectief transformatie jeugdhulp Groningen

Om de transformatiebeweging verder vorm te geven is onderlinge samenhang tussen deze programma's en projecten nodig. We hebben daarom als 10 gemeenten in de jeugdregio Groningen gezamenlijk het programma Langjarig perspectief transformatie jeugdhulp ontwikkeld.

Dit langjarig perspectief is een routekaart en ontwikkelagenda. Hierin bouwen we met ketenpartners aan een robuust en stevig jeugdhulplandschap. In het langjarig perspectief gaat het om de onderwerpen doorontwikkeling van de basishulp voor jeugd en gezin, de aanvullende hulp jeugd en gezin, onderwijs en jeugdhulp, en de hoogspecialistische jeugdhulp (HSJ).

Het programma Langjarig perspectief transformatie jeugdhulp loopt tot en met 2030. Tot 2030 gaan wij per onderwerp bekijken hoe wij de hulp beter kunnen inrichten en mogelijk opnieuw inkopen. Op die manier kunnen wij de juiste randvoorwaarden creëren om grotere stappen in de transformatie te maken. Onze visie is hierbij dat we het landschap vormgeven in partnerschap met minder jeugdhulpaanbieders, en stevige afspraken over financiering die ruimte geven om te doen wat nodig is.

Het is een ontwikkeltraject waarin wij in gezamenlijkheid als Groninger gemeenten met onze netwerkpartners leren, verbeteren, aanvullen en bijstellen. Ook is het nodig om met alle ontwikkelingen in jeugdhulp de samenhang te bewaken en de onderlinge afhankelijkheden te overzien en planmatig te organiseren.

Het programma Langjarig perspectief transformatie jeugdhulp is inhoudelijk en qua proces een logische doorontwikkeling van de regiovisie. Ook in de regiovisie draait

het om de visie en beweging zoals eerder in deze brief beschreven. De regiovisie is door uw raad vastgesteld op 10 december 2021².

De stappen die wij zetten binnen het Langjarig perspectief zijn ook de Groninger vertaling van veel thema's van de Hervormingsagenda Jeugd. Wij doen dit op onze eigen manier: vanuit de leefwereld gedacht, in samenhang, mét onze netwerkpartners en in een tempo dat passend is bij de grote cultuuromslagen die gemaakt moeten worden. Dit wordt ook nog eens onderstreept door de conclusies van het rapport van de deskundigencommissie.

De eerste stap: transformatie van de hoogspecialistische jeugdhulp

Als jeugdhulpregio Groningen zijn wij concreet begonnen met de transformatie van hoogspecialistische jeugdhulp (HSJ). Met HSJ richten we ons op de meest kwetsbare kinderen, omdat we vinden dat de samenwerking in het geven van de benodigde hulp echt beter moet.

Het doel van het programma transformatie HSJ is het realiseren van een netwerk samenwerking van aanbieders en verwijzers, die de verplichting heeft om via een gedeelde verklarende analyse³ vroegtijdig tot een duurzame integrale aanpak van de hulpvraag van kind en/of gezin te komen. We bieden eerder en beter passende hulp, waarbij het gezin een vast aanspreekpunt heeft, duidelijk is wie welke taak heeft en wie er zicht houdt op het plan en stuurt op de vraag 'doen we nog de juiste en meeste helpende dingen?'. We toetsen dat we met elkaar werken aan de zaken die een kind en gezin nodig hebben om in de toekomst zo zelfstandig mogelijk te functioneren in de maatschappij.

Eén van de basisuitgangspunten van de HSJ is 'zo thuis mogelijk opgroeien'. We willen dat een kind niet meer steeds ergens anders woont, steeds een andere hulpverlener krijgt en 'zomaar ineens 18 wordt', en dat er dan belangrijke zaken niet geregeld blijken. Op deze manier kunnen de schaarse plekken voor complexe casussen beter worden benut en worden gezinnen niet losgelaten als het moeilijk wordt.

Wij hebben als regio al flinke stappen gezet in de voorbereiding. De transformatie van de HSJ is beschreven in een koersdocument⁴. Er heeft in het voorbereidingstraject een uitgebreide dialoog met aanbieders en ketenpartners plaatsgevonden. In het voorjaar van 2024 is de mondelinge consultatieronde afgerond.

Dit voorjaar start een inkooptraject met daarbij behorende procedure in tijd en volgorde. De daadwerkelijke contractering van het netwerk is op dit moment in voorbereiding. Wij koersen op een start begin 2026.

De afgelopen jaren hebben wij volop ingezet op de ontwikkeling van de Basis Jeugdhulp. De volgende stap is de invulling van de aanvullende hulp Jeugd en Gezin, dit is

² <https://gemeenteraad.groningen.nl/Vergaderingen/Politieke-woensdag-Dag-agenda/2021/15-december/10:30/Regiovisie-jeugd-regio-Groningen-2.pdf>

³ <https://www.rug.nl/gmw/expertisecentrum-gmcp/documenten/verklarende--analyse-een-gesamenlijke-werktheorie-bij-complexe-zorgvragen.pdf>;

⁴ In juni 2023 werd dit Koersdocument vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid en Zorg.

Volgvel 4

alle hulp die tussen de Basishulp Jeugd en Gezin en hoogspecialistische jeugdhulp in zit. zie hiervoor de u reeds toegezonden Voortgangsnotitie, hoofdstuk 3. We gaan dit verder vorm geven samen met alle Groninger gemeenten, de netwerkpartners en vertegenwoordigers van ouders en kinderen.

Informatieve bijeenkomsten voor raadsleden

Wij organiseren 2 informatiebijeenkomsten (datum naar keuze) voor raads- en commissieleden van de 10 Groninger gemeenten. In deze bijeenkomsten kunt u uw vragen stellen en uw opmerkingen delen. Het programma is tijdens beide bijeenkomsten gelijk.

Data en locaties

- Op woensdag 16 april met als gastgemeente Veendam in het Theater van Beresteyn, Museumplein 51 in Veendam;
- Op donderdag 17 april met als gastgemeente Het Hogeland in Op Maarhuizen, Maarhuizen 3 in Winsum.

Programma (beide avonden gelijk)

- 19.30 tot 19.45 uur: Inloop met koffie en thee;
- 19.45 tot 20.00 uur: In Veendam: welkom door Ans Grimbergen, wethouder Jeugd;
In Het Hogeland (Winsum): welkom door Karen Hansems, wethouder Jeugd;
- 20.00 tot 21.00 uur: Presentatie Langjarig Perspectief transformatie jeugdhulp, met aandacht voor hoogspecialistische jeugdhulp, aanvullende hulp jeugd en Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming;
- 21.00 tot 21.30 uur: Informatiemarkt met aandacht voor de verschillende regionale programma's en projecten in jeugdhulp en de RIGG.

Aanmelden

In verband met de catering vragen wij u zich uiterlijk dinsdag 8 april aan te melden via rigg.secretariaat@groningen.nl. Vermeld dit in uw aanmeldingsmail:

- De gekozen datum (woensdag 16 april in Veendam of donderdag 17 april in Winsum);
- Uw naam;
- In welke gemeente u raadslid of commissielid bent.

Na aanmelden krijgt u zo snel mogelijk een bevestiging vanuit het secretariaat van de RIGG.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

loco-burgemeester,
Mirjam Wijnja

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.